

Programma van maatregelen Moen, Steenbakkersstraat

Inhoud

1	Gemotiveerd advies	3
1.1	Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	3
1.2	Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein	4
1.3	De impactbepaling	5
1.4	Bepalingen van maatregelen	5

1 Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Potentieel en waardering kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat de kans eerder klein is dat op het terrein aan de Steenbakkersstraat te Moen nog intacte archeologische waarden aanwezig zijn. In de directe en ruimere omgeving van het plangebied zijn slechts enkele archeologische waarden gekend. Het gaat hier vooral om sites met walgracht die mogelijk teruggaan tot de late middeleeuwen, op basis van cartografische studie geplot, en losse vondsten in de ruimere omgeving uit de nieuwe tijd, Romeinse periode en steentijden, geregistreerd door middel van veldprospectie.

Op basis van de beschikbare gegevens van het bestudeerde kaartmateriaal en de historische en archeologische gegevens uit de directe en ruimere omgeving van het plangebied kan niet met zekerheid gezegd worden wat de aard en gaafheid van de eventueel aanwezige waarden binnen de contouren van het onderzoeksgebied zal zijn. Van het volledige plangebied van ca. 5721 m², blijft echter slechts 1027 m² over dat onderzocht diende te worden voor deze archeologienota. Het overige deel van het plangebied behoort tot gebied waar geen archeologie verwacht wordt (GGA in geoportaal) of bevindt zich ter hoogte van de huidige straat. Het onderzoeksgebied wordt zo aan drie zijden omringd door gebied geen archeologie. De verstoring binnen het onderzoeksgebied is bovendien groot. Ca. 48% van het onderzoeksgebied is bebouwd met woonhuis, met kelder en stallingen.

Het onderzoeksgebied is aan drie zijden volledig ingesloten wordt door gebied waar geen archeologie verwacht wordt. Er is op basis van het bureauonderzoek geen wezenlijk verschil te zien tussen het onderzoeksgebied en omringend plangebied in het GGA. Het kennispotentieel dat zich nog binnen het onderzoeksgebied zou kunnen bevinden kan hier dus zeker in twijfel getrokken worden. De kenniswinst die hier door middel van verder onderzoek bepaald zou kunnen worden is eerder klein tot onbestaand en zou geen meerwaarde kunnen bieden voor de omgeving, gezien het dus aan drie zijden omringd wordt door gebied waar geen archeologisch onderzoek meer zal gebeuren. Eventuele kenniswinst die hier nog zou kunnen behaald worden, tussen de aanwezige verstoringen, zou slechts zeer lokaal en erg kleinschalig zijn. Over slechts een klein gedeelte van het onderzoeksgebied kunnen namelijk eventueel nog archeologische waarden worden verwacht. Ter plaatse van de hoofdbebouwing is een diepe verstoring aanwezig in de vorm van een diepe kelder. Het is bovendien mogelijk dat het plangebied zelf en het gebied rondom met de aanleg van het kanaal opgehoogd is geworden en de klei in de ondergrond werd uitgegraven voor de steenbakkersactiviteiten die zich langs het kanaal vestigden. De ruime omgeving vertoont vooral verwaarloosbaar, zeer laag en laag erosiepotentieel. Het plangebied zelf bevindt zich in niet-gekarteed gebied wat potentiële bodemerrosie betreft.

Volledigheid van het vooronderzoek

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze archeologienota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota is dan ook - conform de Code van Goede Praktijk – volledig.

1.2 Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein

De aanwezigheid van een archeologische site

Een archeologische verwachting werd opgesteld op basis van divers kaartmateriaal, gekende verstoringen en gekende archeologische waarden, opgenomen in de CAI. Een syntheseplan geeft de geplande ingrepen en gekende verstoringen weer. Op de historische kaarten staan enkel akker- en/of weiland en enkele gebouwen afgebeeld in het onderzoeksgebied en in de ruimere omgeving van het plangebied. Er zijn nu binnen het onderzoeksgebied nog steeds verschillende gebouwen aanwezig. Het onderzoeksgebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.

Op basis van een archeologische analyse is het minder waarschijnlijk dat nog onroerende structuren en roerende elementen verwacht kunnen worden voor het onderzoeksgebied aan de Steenbakkersstraat te Moen. In de directe omgeving zijn namelijk slechts enkele archeologische waarden gekend, waarbij het gaat om indicaties van sites met walgracht, geregistreerd in de CAI op basis van cartografische studie. Prospectie-onderzoek in de ruimere omgeving leverde los vondstmateriaal uit de steentijd, Romeinse tijd en nieuwe tijd op.

Het bodembestand is vermoedelijk reeds afgegraven om gebruik te maken van aanwezige klei en/of opgehoogd in de periode van de aanleg van het kanaal en de opkomst van steenbakkersindustrie hierlangs. De bodem in het onderzoeksgebied is bovendien reeds grotendeels verstoord door de aanwezige gebouwen. Historisch kaartmateriaal toont aan dat er bewoning op het terrein aanwezig was vanaf het 19de eeuw. De huidige gebouwen lijken van een nog recentere datum te zijn. Mogelijk hebben deze dus de voorgaande bewoningssporen en structuren reeds verstoord. De huidige aanwezige gebouwen en structuren nemen ca. 48 % van het onderzoeksgebied in beslag. Het aanwezige woonhuis heeft een kelder, die het volledige eventueel aanwezige archeologisch erfgoed zal verstoord hebben. Slechts een klein gedeelte van het onderzoeksgebied bevat mogelijk een gaaf bodemprofiel, m.n. de tuinzone. Enkel in dit stuk is er eventueel kans op het treffen van archeologische sporen.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er structuren zullen aangetroffen worden. Het plangebied werd niet specifiek bij naam genoemd in de historische bronnen. De ruime omgeving rond het plangebied behoort tot gebieden geen archeologie of is weinig bebouwd geworden en lijkt tot heden voornamelijk in gebruik te zijn geweest als akker-, gras- of weideland en meer recent vooral voor industriële ruimte voor fabrieken en opslag en in mindere mate voor bewoning.

Het is zeer opmerkelijk dat het onderzoeksgebied aan drie zijden volledig ingesloten wordt door gebied waar geen archeologie verwacht wordt. De bodem- en bodemgebruikskaarten vertonen geen verschil tussen het deel van het plangebied dat in de GGA ligt en het onderzoeksgebied, ook de hoogteprofielen en het DHM Vlaanderen vertonen geen wezenlijk verschil tussen het onderzoeksgebied en omringend plangebied in het GGA, die hier naadloos in elkaar overlopen. Het kennispotentieel dat zich nog binnen het onderzoeksgebied zou kunnen bevinden kan hier dus zeker in twijfel getrokken worden.

De waardering van de archeologische site

Ondanks de matige archeologische verwachting voor de aanwezigheid van rurale nederzittingslocaties uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen, wordt de waarde van deze mogelijke archeologische sites binnen het onderzoeksterrein laag ingeschat. In deze moet men in de eerste plaats verwijzen naar het beperkte potentieel op kenniswinst over deze sites (en kennis over het regionale archeologisch bestand) bij verder archeologisch onderzoek. De motivatie voor dit beperkte potentieel op kenniswinst wordt hierboven gemotiveerd.

1.3 De impactbepaling

Bovenstaand overzicht¹ analyseert de impact van de gekende verstoringen en de geplande bodemingrepen op het potentieel op kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek. Dit overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-) onderzoek binnen de krijtlijnen van de geplande ingrepen ontbreekt. De investeringen die gepaard gaan met verder archeologisch onderzoek staan geenszins in verhouding tot de beperkte resultaten die dergelijk onderzoek naar verwachting zal opleveren.

1.4 Bepalingen van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor-) onderzoek. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook - conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht.

¹ Zie 1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.